

INVALIDID

Vigastatud sõjameeste häälekandja

== Olmub üks kord nädalas ==

TELLIMISE HIND postiga ühe kuu peale 12 Mrk.
Vigastatud Sõjameeste Ühisuse liikmetele (invalididele) ²
hinnata.

Väljamaale 10 Mrk. kallim. ^{5/24}

Toimetuse ja talituse asub Villandis, Uus tän. № 38. :: Toimetaja kõnetund kella 11—1. e. l. :: Talituse asjaajamine igal ajal

Üksik number maksab 3 marka. Kaksik number 6 marka.
Kuulutused 5 marka millimeeter.

Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik vigastatud sõjameeste
ühisuse osakonnad ja raamatukauplused.

II. aastakäik.

B 5611

22. jaanuaril 1921.

№ 1-2. (II-12.)

Uued lootused ja ootused.

Suhta läinud lootustega, terve pika rea peetumustega lõppes läinud aasta Eesti sõjainvaliididele.

Üsna ilusa lootustega ta algas. Tootas nii mõndagi aga ei annud midagi.

Pensiooni seadus ja muud lenad kavatsused on pa-berite jäenud, on kavatsustena wanaaasta õhtul hinge heitnud.

Külmas toas, pool alasti, tühja kõhuga on ikka alles Eesti invaliidid.

Seltskond ja walitsus näib veel rohkem nende häda vastu kurdiks ja külmaks olema jäenud.

Eene tehti ilusaid sõnugi, anti lubadusi, aga nüüd on needgi lutsuse ehk iluasjad lõppenud.

Pettepildid on kadunud. Kurb tõde waatab oma ahastuse-filmadega vastu. Ajata oleks seda maha sa-lata. Ta on ju invaliidil nii ihu ja hinge ligidal ja selge ilma seletuseta.

Viimane lootus walitsuse toetuse peale langes läi-nud aastal siis kokku, kui meie ühise tekkimise palwe peale, neile invaliididele, kellele ajemiste wigastuste tõttu tarmis oleks suhkurt, riisi ja nisu jahu anda (sest et neid selajal kuigilt saada ei olnud), Edd-Hoolekande ministereium eitawalt wastas ja ütles, et invaliididele ei olla neid lutsus (toeduse ja hülguse) asju tarmis.

Invaliidid, mis teie ütlete selle peale? Wist küll ühte: selle hindamisel ei ole Eesti keeles küllalt kohaseid sõnu.

Nii lõppes 1920 a. Eesti sõjainvaliididel.

Nüüd sammume juba 1921 aasta teerajal. Kuhu see tee meid viib? On see tee niisama waerarikas, täis ohtaid ja õhataid, kaljurahnuksid, nalga, külma ja lõpmata wiletsust, kui läinud aastal?

Kes annab siin õige wastuse? Algaw uusaasta on meie ees nagu kokkurullitud raamat, kust meile alles iga kätte jõudew päew oma read lugeda annab.

Kuid läinud aasta kogemuste najal wõime siiski üles seadida sümbolina kargu najal toetaja invaliidi, kes üffi

mahajäetud õudsele teele, lootuseta pilgul, elu wõimatus ja nälg näol, tühja, külma kauguse siise wahib. . . Seal ei ole lootust, ei ole ootust paremusse peale! —

Uueaasta terwitustena tulewad toimetusele juba nüüd nii mitmedest meie ühise osakondadest pea ühetoonilised kaebused: „Wäga wilets on meie seisukord, seltskond on meie vastu leige, peaaegu külmgi.“ „Ei saa ikkagi veel seda juba nii kaua oodatud pensiooni natukest kätte. Millest peame elama?“

Ja nõnda edasi!

Need näitawad, et invaliidid kurwalt, peaaegu lootuseta uutaastat on alanud.

Ootust peab aga olema, muidu ei ole elu enam elu.

Kelle peale peame siis lootma, millest hädaelule ker-gitust ootma?

Siin on ainult üks wastus ja — wiimane wõimalus:

Omaabi korraldus — ühinemine kõikide sõjainvaliidide wahel.

Kuigi kõigile puudust kannatajatele ei ole invaliidide ühisus toetust saanud anda, aga omelt on wäga paljud ja nimelt äärmise puuduse all kannatajad oma ühise abist abi ja elamise wõimalust saanud.

Ilma selle omaabi korralduseta oleks mitmedgi wast juba nalga surunud ja paljugi oleksid pidanud kerjama minema.

See on tõde, mida ei saa ümber ütata. Aga alles tulewik suudab seda fakti dieti hinnata.

Iga algus on raste, ijaarvanis on see ütetus wigastatud sõjameeste ühise asutamise ja esimeste ettewõtete kohta matsew.

Tulewikus aga laieneb töö, kasvab jõud — awaneb lauge lootusmaa waatepiir. —

Käesolewal aastal ühinegu kõik sõjainvaliidid oma ühise ümber, kindlalt seda tött aratundes: Ka ühtunud nõrgad jõud saawad ühinemise läbi mõjuwõimsaks kogujõuks.

Selles seisab uuelaastal invaliidide ainule lootus ja ootus.

Sattake kõik sellest kinni.

Kuidas ma abijalaga käima õppisin.

Üks sellefarnane kirjatuks oli juba eelmistes „Invaliidi“ numbrites ilmunud, kuid minu read olgu neile pühendatud, kes jalga kõrgelt, pealtpoolt põlve ära võetud. Kas jalga alt- või pealtpoolt põlve ära lõigatud, see muudab ka abijala tarvitamise viisi ja võimalust põhjalikult.

10. aprillil 1919 a. purustas pommipilduja pommi, mida Austria sõdur viskas, minu pahema jala põlve. Ettevõtetamatuise tõttu oli see purustatud jalga neli päeva veel teha küljes, mille ajal põletik nii kõrgele tõusis, et minu jalga kõrgelt ära jät lõigatud. Jäi järele umbes viie tolli pikkune reie tomp, mis aga nii peeneks luitas, et pea ühe kae sõrmedega ümber ulatab.

Seitsmekuulise wintutuste järel haigemajas, millest pool aega Riiewis, teine pool Peterburgis mööda saatsin, tekkis mulle kroonu poolt abijalg. Haav oli siis juba täiesti kinnikaswanud ja ei sünnitanud enam miskit walu. Ühe oma tuttava läbi, kes ise abilitumete walmistaja, sain niipalju mõju awaldada tellimise juures, et minu jalga Eesti meistri Krammi kätte walmistada anti, kes elas sel ajal Wiisni prospektil. Ka tema abilise, minu tuttau. oli eeslane Steinbah Tartumaalt.

Jala mõet wõeti nii, et terme jalga ühes puuja liis- meega paberi peale normaalsuuruses teha järele joonistati. Selleks otstarbeks tuli suure waige paberi peale alasti pikali heita. Muud tarwilised mõded wõeti isentimeeter paelaga. Ühe kuu pärast sai see aparaat walmis.

Kaks õhuteft terasliini, mis kannawad, jooksivad paralleelis alla. Jala kaju moodustab nakt. Põlwe liige nõrgub, kuid käima algul wõib teda sellekohase wedru- lukuga kinni panna. Ka pöid liigub kummi tulpade abil; wõrnad annawad nõrkuda. Kaks rihma on kandmiseks tingimata tarwis — üks ümber teha, lai rihm, pehme stiidiga seest woorderdatud. Teine wastupidise öla üle, kummi rihm. Kui kummi ei ole, aitab nahkrihm, seest woorderdatud. Tomp on tühja tupe sees ja ei ole mitte alt kanda; kandmine on istumise kohast. Tuppe, mis pehme wiidiga seest woorderdatud ja puhta riidega üle tõmmatud, saab weikeste nahkrihmadega tugewalt ümber tombu tõmmatud.

Kui esimest lorda selle apparaadi omale külge seadfin, tundfin wäga waewa, iseäranis sünnitawad piinatunned rihmad, mis teha kinni nõõritwad. Arwosin, et niisuguse abinõuga on päris wõimata liikuda, kuid harjutasin siiski hoolega. Esimene päew kartudega, teine päew juba tu- getwa lepi najal. Praegu wõin ka ilma lepiita liikuda, kuid et mitte asjata ennaft waewata, tarwitan pikema käigu juures leppi. Hea terwisega wõin 3—4 wersta ära läia. Käimine läheb wähe aeglasemalt kui kartudega. Wõin seista mitmed tunnid püsti. Iseäranis hea on töõ koduse toimetuse juures, kus palju käia ei ole, sest siis on käed wabad ja wõib nendega töötada. Abijalgu sain ma kroonu käest kaks, kaaluwad igaüks umbes 20 naela. Ehk ma läin üle tuue jala pill ja üle tuue puuda raske olen, on minu abitoed, mida iga päew kannan, juba kolm aastat wahetpidamata wastupidanud; mõned wäikesed parandused maha arwatud.

Tahaksin mõne raskuse peale tähelepanu juhtida, mis abijala tarwitamine omaga kaasa toob.

Üks hädasoht on see, et tomp, mis käimise aegus tupe sees liigub, katki õõrub; iseäranis palawal ajal. Siin tuleb hooleka waltwata, et mitte aluspesu ehk ümbermäs-

fitud sidemed kortsus ümber jala tombu ei jää, need lõi- kawad kui noaga. Nende haawade parandamiseks olen tarwitanud puhastatud wafeliini. Horilikult ei kannu ma tombu ümber miskit fidet. Teine suurem raskus on see, et nõrga terwisega inimese jõud käimist wälja ei kan- nata. Kops jääb haigeks. Siin ei aita muu nõu, kui igaüks peab ise kandmise ja käimisega piiri pidama. Järg- mine raskus on see, et teha ümber olew rihm, mis tuge- wasti seotud peab olema, kõhu ja seedimise peale wäga halvasti mõjub. Iseäranis lõikab tema siise istumise algus. Siin wõib ennaft sellega aidata, et istumise al- gus rihm lahti wõib teha, mis hõlpsasti käib.

Weel järgmine raskus on see, et palju tõndmise juu- res närwid äraldigatud jala otsa sees kinnirihmamise ja waewamise tõttu wäga töötama hakkawad ja piinasti sünnitawad, iseäranis õõseti. Siin ei saa aga midagi ai- data, peab kannatama. Wajoolful wäheneb see närwide tegewus ja peab wiimaks päriselt kaduma.

Digu kuidas on, kuid oma abijalaga olen ma palju rõõmsam, iseseiswam, teguwõimsam, kui kartude otsas. Olen nii mõndagi sellega ettewõtta julgenud, ja ilma kartudeta pikemaid reisirid kodust kaugele teinud. Soowin oma kaastannatajatele seltsimeestele, kes selles asjas mi- nuga ühesarnased, julgust, tahtejõudu, harjutust ja rahu- likku meelt. Kõik läheb wiimaks hästi.

Kui sellegil minu nõu ja seletust waja, oleksin wal- mis jeda heameelega isiklikult andma. R. R.

Siis — ja nüüd.

Kui põlesid pörgud ja mürtjudes langesid müürid — leel häwitas piinatoljad ja pimeduse urkad. . . Siis wal- lises piirita rõõm, suur hõiskamine ja hüüe: nüüd wõitnud on wabadus. õigus ja armastus kõikide wastu, kes kandfid raudu ja pillakas pimedas õhkasid wal- guse järgi!

Siis räägiti wendlusest, enesemääramise õigusest ja kõigist kõrgedest aatedest räägiti palju. . . Need olid ilusad sõnad, need olid ilusad tunnid. . . Suur elurõõm wärises magusas aimduses hinges. . .

Siis olid alatust madalusest kõit inimesed tõstetud kõrgemale ja otsekui püüdnud ümbritses kõikide püüdeid. . .

Näis, nagu kaoks kõit kurjus, wiha ja alatus, wägi- wald rahwaste hinges. . .

Nus rõõmuuag tõotas tõusta rõhutatud rahwastel. . .

Siis armusaand kuradid nutfiwad inglite kaenlas!..

Mu luule kandli keeltele siis kostis õnnede helin — suur rõõmulaul wabadusele ja wendlusele. . . Ja wal- gus siis oli. . .

— Nüüd?! — uuesti põrawad pörgud ja kerfiwad kõrgel müürid ja piina-urkad haigutawad saagi himus! — Nüüd walitseb piirita ahastus, krubtus ja leina hüüe: oh wabadus kuldne miis kaad, oh õigus, miis langed ja armastus, miis sa jäed kurbiks?!

Nüüd wendlust tallatats jalgade alla ja kõrged aated on sõtkutud mudasfe maha. . . Ei ole võrgemal enese- määramise õigust, waid wägitwald walitseb säält, kus suu- rem jõud on rusika wõimuse. . .

Nüüd rahwaste wahel on walu ja surmaw wiha ja werised jäljed on tõotud wendluseteedel. . .

Ma näen, et filmades jätendab metslik tigheidus ja wahib murdja elajas waadetest ahnesti wälja. . . mis kaitseta inimest häwitat werisel neelul ja armu, ei ha-

lastust leia ses nõder naine, ei väeti lapsute süüta ja inglina puhast! . .

Nüüd kuradid joobnud on walatud puhtast werest ja häda, suur ahastus lainetab hullawalt üle mu rõhutud rahwa ja kodumaa pinna!

On werises leinalooris mu isademaal! . .

Nüüd kostab mu suulekandli keeltele suur walu wärrin, kui appi-hüüie, mis mõistmata kauguses uppub. . . ja otsib üht wägewat lätt, kes päästab, kes aitab. . .

Kõim wärrin täidab mu hingel! . . Ja pime on nüüd. . .

A. Suurkast.

Nõdrameelne Tanhäuser.

Wene keelest A. M.

Suwitawat juhtumist räägib keegi haawatud ohwitser.

— Hilja õffel, peale selle, kui waitis terve päew wälitanud lahingut Wetenburgi orus.

Õs oli suurepärase: kuu walgustas ilusat kaljulist maatohta, mets meie lähedal meelitas nii nõiduslikult oma juurde. Waitus oli nii rõdemustaw ja ka rahustaw peale suurte weriste lahingute. . .

Oli juba peaaegu tund aega mööda läinud, mina ha-kassin juba magama jääma, kui korraga läbi õhu kostis läbilõikaw karjatus ja peale selle waitne laul, mis ar-watawasti meha poolt tuli.

Kõik hüppasid oma kohtadelt ülesse — nii iseäralik ja imelik oli kuulda seal rahalist laulu, kus ojadena woolas weri. . .

Wulmine kestis edasi. See oli meesterahwa hääl, ta tuli tema rinnast ja kõlas nii ilusasti ja selgesti. Aga tema laulis midagi wõimatat. Kord kõlasid tema huul-telt tuntud aariad, kord oli kuulda rõdumus laulule, kord müristas metsil kui haukum naer.

Sõdurid kuulasid kuu. Wõimaks tõusid kaks meest ülesse, tulid minu juurde ja küsisid luba „waatama“ minna.

Ma ei suutnud wäljalannatada — läksin nendega ühes ja nägin pilti, mida ma oma elus unustada ei wõi.

Puu tüwe juures, teda kõwasti kättega ümbert kinni wõttes, seisid inimene räbalas Austria ohwitseri riides. Ta ilus, puhos nägu, mis kujutas mõnda kunstnikku, oli pööratud kunstniku poole. . . Ta laulis . .

Suured, suured pijarad woolasid tema silmist ja jook-sid ilmlõpmata tema kaawatand palgeid mööda maha, niiske lambla siise.

Meie läksime tema juurde. Wulja waitis sekundiks, waatas meie peale suurte kannatanud ja äranutetud sil-madega ja laulis siis edasi. — Ei wõinud kahelda — meie ees seisid nõdrameelne.

— Ma olen Tanhäuser, loin ma tema meeletust lau-lust oru, — minu Elisabeth ei saa mind enam näha. . . — Seda nime kordas tema alataja. . .

Meie püüdsime teda metlast ära tuua, aga tema hak-tas birmsasti meie peale kisendama ja hammastega meid purema. . .

Olime sunnitud äraminema. Kana oli weel kuulda meeletut laulu. Siis hakkas tema ruttu waitima. Tan-häuser läks ära.

Mineviku mälestused.

Pikema päevade peatused,
Armsama aegade aimdused,
Suveöö sumedad sonimised,
Ehawalgela ihkamised,
Jlmuvad hilja veel sügiseöödel,
Kaugelt wälkuwa valguseöödel. . .

Kõrges läeb selgeks siis taevane telk —
Hiilgab säält mälestuste helk,
Mis kui meelitav tähtedekuld,
Sütitab väsinud südames tuld.
Ja imelik õndsus siis rinnasse asub,
Mis nähtud vaewasi, wõitlusi tasub!

Siis paistab töö, mis eluteel tehtud,
Siis waetud waev, mis wõideldes nähtud,
Ja hädteod, kui pärlite read,
Ehivad hõbeläikelist pead.

Siis tunnistab tõde: ei elu oln'd tühi,
Vaid töödel, mis tehtud, all wäärtuslik põhi.

Anton Suurkask.

Lepitus.

I.

Sappesõlmes mängisid nad ühes, koolis käisid nad ühes, nooremeestena olid nad ühes — jooksid haljal murul külapiigadega wõidu. . . Nad olid kõigeparemad sõbrad — Eduard ja Karl.

Siis üks wähejuhumine, mis noortemeeste sõpruse sidemed filmavilf katkestas, mis nad üheteisele kõigesuuremaiks woenlastiks tegi. . . kõigeparemaid sõpru. Üks tähtsusetu juhtumise kõrwaltwaatajal. Narr, tühine asi. . . nad hakkasid mõlemad ühte ja jedasama neidu armastama — walgelotilist lustilist Minnit! . .

Nad olid ennegi ühe tüdrukuga mõlemad — nii wäi-kelelt „lehwiti lõbunud“ ja katsumad, kummale wõit jäeb — o, mitu korda. See oli üks iseäralik kõdistaw nali, sport, kaardimängu sornane ajawiide, mille üle sõbrad pärast isekestis noersid. Aga Minniga oli teine lugu. . .

Õhlotia hakkas teda Karl armastama — salaja, ühel pidul. Wõimaks tutvustas Minnit sõbra Edile ja. . . esimesel tuuwale õhtul oli märgata, et sõprade wahel midagi iseäralist on, sest nad tundsid üksteise wastu mi-dagi wastikut, midagi eemale tõukatavat

Weel mõni seletus, mõni waidlus, riid, ahwardus ja — kõigesuuremad sõbrad said meriwaenlastiks, lubasid üksteist esimesel wõimalusel pihuks, põrmuks teha. . . Minni pärast.

Kelmi Minnikese pärast, kes mõlemi wastu ühtewiisi hea oli, mõlemile wastunaeratas, mõlemid suades, kui üksteist kummaga neljasilma wahel oli.

Karl, kes end jurmani haawatud tundis, et endine sõber Edi nii kui narr tema armastuse waele segab, tundis enesel, kui esimesel armastajal, Minni üle õiguse olemad ja Eduard oli südamest Karla peale wihane — nad armastasid noorest wõimast südamest — andsid tunomustele ülekaalu mõistusest ja imestasid iwaigi kuidas n d kord niidured sõbrad wõisid olla. . . Mõlemad ootasid juhtumist, filmopilkku, mil üksteist weikesteks kül-tekst kisku wõiks.

Neg tahtis teistiti. . . mõlemad kutsuti ühes sõjaväkke, määrati ühte polku ja ühte roodu. . . kaks endist sõpra, kes Alsteise werd näha igatsefid — ainult veri ja surm võisid lepitada neid. . .

II.

Nad nägid surma ja werd. . . Olib ühes mitmes la- hingus, ei waadanud üksteisele otja, ei rääkinud ükstei- sega ja kui punitusid pilgud kokku, siis keerasid mõlemad pead kõrwale ja — sülitasid. . . Nad lugesid üksteise waatest ägedat wiha.

Olib juhtumised, kus neid mõlemaid luuramise kõigule määrati koheteisi. . . Nad täitsid oma kohuseid sõnalau- sumata, automaatselt, üleüldiseid kohuseid täites ja mõtlefid mõlemad: „O, kui hea oleks sulle praegu pime- das metsas püstitikuga südamest lööbi puuri ehk püssi- päraga pähe wirutada. . . Keegi ei tahtleks, keegi ei saaks aru, et oma selfilise tappis — kõik mõtleks, et seda waenlane tegi. O, kui hea oleks — aga mitte siin — mitte siin, kus meie elu ja surm kodule, oma rahwale tarwilik. . . Jõuab aeg, mil meie omad artwed diendame — aga mitte siin! . . .“

Oli juhtumine, kui Eduard Karla elu peastis. . . seljatagasti pealetungitwa waenlase pea püstitäruga purus- tas enne, kui see Karlale tiluga selga sai löüa. Siis andsid nad küll üksteisele tõe, aga mil kombel?

Eduardi filmad kõnelesid wastamisi juhtudes: „Sa ära mõtle, et ma sind sõbra poolest peastin. . . ei lau- geltki — seda nõudis kohus ja isamaa. Ma peastin sind selleks — loin selleks püstitiku kõrwale, ei find kord ise võiks ära kätista siis, kui waenlane võidetud.“

Nüüd ei ole mul selleks õigust, sinu elu on kodule kallis. . .“

Karli filmad wastasid:

„O, saan aru küll, miks sa mind ära ei lastnud tappa. . . Ei ole sul põhjust minu peastimisega uhkus- tada — see oli ju kohus ja muud midagi.“

Tänu ootad asjata, sa wilets ei ole seda wäärt“. Ja wahetord jäi endisets — lepitamataks.

III.

Waike kuulwale õõ. . . Mõnes kohas suudleb pehme soe jui õõ tuuledõhki puulatuwa, neid tasakeisi sundides sahiseema. . . Kusagil kangel on tume mürtsumine kuulda, õõtaewas on heledaid tulejuga märgata nii, kui lööks kusagil wälku. See on suurelüliti lastmine ja sõhrapnelli lõhlemine, mis walgutaolisi helto annab.

Karl ja Eduard on wahipostil. Nad seisawad liiku- mata üksteisest eemal puude najal, püis lastewalmis. Ei ole midagi tahtlast kuulda ja mõlemad on mõtteis — nad wiibiwad waimus kodu, kus ka niisamaugused kuulwalged ilusad juweõõd. . . Wististi mõtlewad mõlemad Minni peale, igatsewad külma püstitraua asemel Minni pehmet jooja kaekest pihus hoida. Nad ei räägi sõnagi — on üksteisest filmad kõrwale pööranud ja waatawad wahete wahel jalaja altkulmu üksteise poole — kistja metsalisenä, kes kõigeparema meelega wastase kallale tormaks, kui tal see võimalik oleks ja ta seotud ei oleks. . . Ka Eduard ja Karl on seotud. . . kohustekäitmisel isamaa ja rahwa wastu — nad ei wõi üksteise kallale tormata. . . oota- wad selleks aega.

Gäkki wihihib õhus midagi. . . Kuitwetanud otja kakkimine on metsas kuulda — mõlemad haarawad kramplitult püstit linni, mõtteist ärgates, luid. . . üks rakkatus, üks tulejutt, mis mitmes liinis laiali läheb ja mõlemad postil olejad lamawad filmapilt weres.

Waenlane, kes nende wahete lõhletwa pöõmi on wis-

tanud, põgeneb. . . Eduard tunneb, et ta mõistus segaseks kipub minema. . . tunneb, et ta jalast midagi pörutawat, midagi sooja on läbi käinud, ta pühkab ülestõusta, lan- geb aga walusalt hoigades wõimetult tagasi. . . tunneb, et jalas midagi põletab. Puu äärest, kus Karl seisab, on tafast rõginat kuulda. Waatamata selle peale, et iga lii- gutus koledat walu teeb, filmades wirwendab ja mõistus segi kipub — rooinab Eduard puu poole, kusti hoiged kuulda. Seal lamab Karl. . . alumine pool teha on temal purustud, jalgade asemel on kaks werist lihatompu — ta lamab kinniseil filmil ja hoigab:

„Wett!“

Eduard haarab wiibimata küljel paela otjas rippuwa weeriista, kipub juure waewaga korgi pealt ja walab su- reja sõjaseftilise wärisewa huulte wahete wärisewal kael tilkadena wett, mida see ahnelt alla neelab.

Waike waitus. . . Üks raste õhke ja Karl sonib:

„Ei. . . sõber, ma suren. . . tertwita koduseid, ter- wita. . . Minnit ja. . . armasta teda. Ta on seda wäärt. . . armasta meie mõlemi eest. . . Meie oleme leppinud. . . meie oleme oma kohused täitnud! . . .“

„Jah, meie oleme leppinud, aga ära sure weel, Minni on sinu, ära sure — ka mina olen haawatud“ — ja Eduard haarab sureja sõbra kae, suudleb ta wärisewaid huuli — nende soe veri woolab segamini pehmel samb- lal, nende südamed tufjuwad wastastikk. Karla süda kord torwalt waitjemalt. . . Ta teeb weel kord filmad lahti — waade on tuhm ja hülgeta ja finiseks muututwa huulte wahelt kuulduw tafa hoigus:

„Oleme lepitud!“

„Jah. . . ! oleme leppinud. sõber; igawest leppinud“, õhkeb Eduard. Kellel suured pisarad mehise põsele langewad.

Weel üks kramplit liigutus, üks hoige ja — Karl on furnud. . . Eduard suudleb ta külmi huuli, tunneb, et filmade ees kõik tantfima hakkab, kõik. . . puud, täheb, kuu, sõbra surnukeha, kõik — ta kaotab mõistuse.

Nad on leppinud. . . Veri ja surm mõis neid lepi- tada, neid, kes kõige suuremad sõbrad ja kõige tagedamad waenlased wõisid olla. — — — — —

Üksik rändaja joojal suwepäewal waitkes metsas. Ta kuitwatab seisma jäädes rätiga otsale tekkinud higi, õh- tab ja waatab raieistikus üffitult seiswa suure kae poole.

Siin saab wistist olema see pait, kuhu wäsinud rän- daja ruttab. Ta on kolmas päew teel — kaks wiimast päewa pidi ta jala käima. . . Jala — ühe jalaga, sest teise jala kohuseid täitis kark. . .

Ta ruttas kase ligi, komberdas ühe jalaga, wistab seljakoti murule, wõtab mütti peast ja langeb põlwili hana künkale, mis kase all. Ta lasseb pisarail wähe aega wabalt woolata, tõstab siis pea üles ja õhkeb:

„Puhka sõber. . . sa oled õnnelik, sul on rahu. . . ja ei wõi enam tunda ühes minuga põlgust ja südame- walu selle edewa kaju wärsi, kes kord meie pahanduse põhjuseks oli. . . Ta ei ole seda wäärt, et sa teda kord armastasid, ta ei ole wäärt, et mina teda olen armasta- nud, sest ma kutsusin teda su hauale. . . ta ei tulnud!“

Ta ütles, et temal ju surnutega midagi ühist olla ei wõi — see edew Minni, kes ühes oma neiliku puhtu- sega inimlikud tunded kaotas. — — — — —

Rändaja kuitwatab pisarad, ehil langenud selfilise kalmukünka roheline samblamatastega, põlwitab weel kord ülesehitud hana ees, tõuseb püsti, wõtab oma kargu ja komberdas tafakest minema.

See on Eduard, kes sõbra hauda waatama ja eh- tima tuli. . .

Dõneiu.

Mustafilmaaline õõneiu waatab minu afnast fisse. Ta imestab, kui wäite on see tuba, kui kitsas on see ruum! Kuidas mahub siin terve perekond elama? — Ta waatab ka üle uulitsa olewa juure majamüraka heledasti walgustatud afnatest fisse, kus arutuhull tubafid ainult kahe inimese elamisest on fissefeatud. . . Aga siin? — Dõneiu waatab tõfise pilguga, küfiwatt minu pääle. . . Ma panen fulepää käest ära ja end käfipõfakil kirjutuslawa ees toetades, waatan õõneiu flgawaisse, mustesse filmesse, kuna minu mõte temale räägib:

„Ja, õõneiu, see on elu, see on faatus, on oja minu maapealset olemisepäewadest. . . See on ühifeluline ülekohus, wägiwald. . . Aga ometi — puhas on siin perekonna õnn wilefuses ja wõltsimata see rõõm, mis pifarates naeratab. Tugew ja rikkumata on siin ufl õigluse ja headuse fisse ja lõikumata kindel lootus parema tulewiku peale. . . Elujänu laenetab siin palawalt fudames, mis tehwa, pifulese ruumi muudab nõiamäel rikkaks lossiks, kus eluwarandused walmitwad. . . Rest pimedat aega afub siin walgus hingesse — igatfuste päälsetõusu loidutumä.“

Kas seal üle uulitsa juure maja toredates tubades on ka seda leida?“

Dõneiu tumedad filmad naeratawad, wälguwad heleda arusaamise pilguga. Ta raputab pääd ja tema füsimumustad juufelofid lainetawad ta tõfiste palgede ümber, nagu flgifiised merelained walgete wahukobaratega. . .

Slgawamini wpatame üksteise filmisse ja naerame pilkawat elunaeru teie üle — teie wärifejad wägewad ja elutüdinemud rikkad! —

„Dõneiu, sellepärast armastan ma sind, — fuudle mind elujänulifelt! — Sa tumed minu mõtteid, faad minust aru. . . Meie mõistame üksteist. . .“

Ja magusa unekaisutusega langeb õõneiu minu kaenlasse. . .

Elu on ilus, õnn on magus ka õõwarjudes — unenäos, unistuste maailmas! —

A. Suurkask.

Tõotatud maa.

Mu haud on üks rahutempel,
Nutt, kaebtus on keelatud seal.
Kõik vaikne... kalm ehtinud õitel,
Kui ohwrid, mis altari peal. . .

Mu elu? See oli suur võitlus!
Torm tõukas ja ümbritses mind —
Üks alalõpmata heitlus
Nii kaua, kui tardus mu rind. . .

Sest haud on mu rahutempel,
Mu palava võitluste lõpp;
On palgaks mu püüetel, töödel —
Üks kalmutäis maakese lapp!

Nii kallilt ta ostetud mulle,
Nii lõpmata kõrge see hind, —
Sest jätke see rahupaik mulle
Ja ärge siin segage mind!

Mu põline kodu, mu tempel
On emakse mullamaa sees. . .
Ja kalmu peal koidiku ehtel
Kõik lilled on pärlitevees. . .

Sest, rändaja, pole sul luba
Mu rahu-und segada —
See koht on puutmata, püha,
On võitleja tõotatud maa! —

Anton Suurkask.

Mõõd pühendab!

„Mõõd pühendab!“ Niifugust ütelist olen ma päris mõistlikkude inimeste juu ja mitmete kirjanikkude kirjatõõdest tihti kuulnud ja lugenud.

Minu mõistus ei suuda selle ütelse tõestusega kottuleppida!

Kus on siin tõde ja misfugune ta on? Mõõd peab pühendamä? Mõõd on ju tapariist? Mõõd teeb weretõõd!

On kis werewalamine, inimesetapmine pühatõõ? Misfugune pühadus teda ülendab?

Miljonifi inimese elufid on mõõd ärahäwitanud! Mitte ilfi wõitlejaid mehhi, waid ka kaitseta naifi ja wäetid lapsufefi?

Igal niifugusel juhtumisel heldi: „Mõõd pühendab!“ Sellest kaswas hirmus lipufiri: „Tule ja mõõgaga!“ Nende lippude alla kogus hirmus inimeseklass, metfikumad metfikuteft, tooremad tooredest — ristifõitjad, ristiriüütlid.

Tõõfid ristifõjad. Waestele paganatele mindi tule ja mõõgaga püha ristimise sakramenti wiima. Tuhanded tapeti kõige metfikumalt maha, rööwiti rahulise rahwa warandus ja — elusse jäejaid ristitti ehk need selleft küll midagi muud ei faanud, kui orjaille kaela!

Mõõd oli pühatõõ teinud! —

Tule ja mõõgaga laotawad muhamedid, paganad, oma usku laiail. See on nende usu misfioni tõõ. Meie waatame sellepärast nende, kui tooreste paganate pääle põlastusega.

Aga, oleme meie, kristlased, nendest sellepoolest paremad? Mitte põrmugi! Ka ristiusku on paljudel kordabel tule ja mõõgaga laiail laotatud.

Just meile, eestlastele, on ristiusk ainult tule ja mõõgaga toodud. Lagemata armul ja umbes seitfeklümmend aastat on meie efitwanemaid ja nende wäetid lapfi enne maha tapetud, kui toores misfionitõõ siin lõpuse oli wiidud.

Meid ei ole ilfi weega ja waimuga ristitud, waid tulega, mõõgaga ja — werega!

See on ajalooline tõde.

Mõõd, see pühaõriist, tõi meie wabale rahwale ristiusku ja ka — orjapõlwe, mis seitfesda aastat kestis. . .

Et see tapariist, mõõd, pühaks peeti, sellepärast leiame teda ka wanas riüütki-wappides nii tihti koos ristiga — pühaduse sümbolina!

Mõõga pühaks pidamifist kaswis feegi ütelus, et ka Sumalafõna olla mõõd. Muidugi küll waimumõõd.

Kas sellele paremat tähendusefõna ei leitud?! —

Küfime nüüd: miks on mõõka, seda hirmust tapariista nii moraalil kui ka ristiusku mõtte wastafest pühaks pidama hakatud?

Kõrgem inimlik moraal on weresüüft puhäs. See tõõblus on armastuse-ewangelium kaasinimese wastu.

On olemas küll ka werine moraal, aga see on ebamoral. Kristiust õpetab: „Armasta oma ligemist kui iseennast. Sina ei pea mitte tapma! Kes sind parema kõrva pääle lööb, lasje teda ka pahema kõrva pääle lüüa. Rättemašmine on minu päralt (see on Jumala päralt). Kes mööga wõtab, saab mööga läbi surma jne. jne.“

Ja weel: „Ei tohi mitte hirmuga see armu juurde ajada!“

See ütleb ju nii selgelt, et rumal rumalamateft peals märkama ja sõge sõgedamateft tundma, et ei ole luba ristiusku tule ja möögaga laiali laotata, ei wõi werega ristida.

Kui see teifeti on, siis peaks maailma rahwad ennast efimejel wabal tunnil wereristimisest puhta hallika tweega puhtaks pesema. —

Kust tuleb siis see mööga pühadus?

Waatame, mis mööd on teinud ja korda saatnud, siis selgib wästus jelle küsimuse kohta iseenejest.

Mööd on olnud ühe wäikse, aga kõige kawalama, tighedama ja kõige laisema inimeseklassi töwriistaks, et oma wõimu ja mõju terwe ja usinalt töötama inimesefugu üle maksma panna. Mööd on maailma rahwaid orjaraudadesse tagunud. Mööd on metsikut ja toorust inimese hinges lastwatanud. Mööd on määratu merena ahastust, häda, walu, hukatust ja häwitus aastatuhantate jookiul inimesefoole ja maailmale toonud. Mööd on ainult kurjuse seemet külwanud! — Mööga abil on nurjatu ja kõige alatum inimeseklass, wäike parasitiide tõug, terwe suure inimesefoo oma kurjuse ja kawaluie pärisosaks teinud. Nii et nad wõifid jält lõigata, kuhu nad ei külwanud. Rõõwifid mäena tokku endile waeste warandust. Nõhufid ägawa inimesefoo maha elupõhja mudasje. Pidasid priiskawaid pidufid nende weriste orjakehade pääl, saatankit hirwitus huuldell! Imefid inimesefoo terwet eluwerd kui wampiirid!

Ja kes jõuab seda kõike üleslugeda?!

Mööd tegi seda, et kätutäis kurikawalaid inimesefoo jätiheid wõis seda suure inimkonna wägistust ja orjastamist korda jaata. Mööd — — — ole ja äraneetud, ja põrgulik hukatuse riist, inimesefoo kuradi tumwardajate püha sümbool!

Waata, orjaid pimeduseft wabaduse walguisje samum inimesefugu, waata — see on mööga pühadus.

Tulewikus ühendatakse minewiku walu, häwitus, metsiku tödade ja orjastamie mälestuse sümboolina — mööd läbi pistetud, wäljarippuwa werise keelega kuradi pääl, kuna sarwede wahel keisrite ja tuningate kroonid aienewad. . .

„Kes möögaga ilma orjastaks, see saab mööga läbi hukka!“ See läheb nüüd täide.

Mööd on oma iisanda wastu ülestõusnud, tema kauaegne werine töwriist.

Mööga läepidemesje on jumalik kättemašmise käfi finnibaktanud — rahwaste revolutsiooni käfi. . .

Kui mööd oma wiimse weretöö on teinud, siis murab teda waba inimtonna tugew käfi kaitki.

Siis lähewad ka lahti aastatuhandeid kinni sulutud inimesefoo õnne-paradiisi ukfed. . .

Mööd lõpetab oma töd! A. Suurkask.

Wigastatud sõduri seisuford Hiiumaal.

Siin elawad wigastet sõjamehed alles organtiseerimata, ütstreifst lahutud. Osakonna loomisest, korraldamisest ei ole tänini asja saanud. Zsegi jeda pole juudetud kind-

laks teha, kui mitu wigastet sõdurit meie saarel elawad? Mõni aeg tagasi pödras nende ridade kirjutaja Hiiumaa wallawalitjuse poole küsimusega, kui mitu intwaliidi on kuskil wallas? Selle küsimise peale ei tulnud kufagilt wallast wastust.

Meie jaare suuremas keftkohas Kärklas, elawad mõned wigastet sõdurid ligidalt toos, kuid nende korralduseft pole tänini ka asja saanud. Paar meest nendest on wift Tallinna osakonna liikmed.

Asja korralduseks oleks wift wäljast jõdujst tarwis. R. R.

Organtiseerimise töd on raske ja wõtab rohkesti aega. See tuleb jellest, et kohtabel ei leidu tegelasi, kes osakondade asutamist wõifsid läbiwõia. Nii ei jõua siis üks inimene, organtisaator, selle tööga kiiresti edasi. Kuigi see küll wäga tarwilik oleks intwaliidide wiletja seiuuorra päralt.

Hiiumaalt on mul 64 intwaliidi adresfid teada. Nii on osakonna asutamiseks liikmed olemas.

Uga, et talwel Hiidu pääsemine wäga raske ja kulukas on, siis peab sealse osakonna awamine küll kewadeks jääma, kui laewasoit algab. Instr. organtisaator.

E. W. W. S. Ü. osakondade pidude lõbustusmaksust wabastamine.

Tartu linnawalitus

15. detsembril 1920 a.

№ 11549.

Tartus. Wastufeks Teie kirjale 6 novembr. 1920 a. № 1185 teatab linnawalitus, et linnawalitjogu oma koosolekul 6. detsembril 1920 a. otjustas wabastada linna hääks wõetawast lõbustusmaksust wigastatud sõjameeste ühijuse poolt toimepandawad pidud, kui nende fisjetulek täielikult wigastatud sõjameeste ühijuse hääks läheb.

Sinnapää: (allkiri). Sinnafekretär: (allkiri).

S. M.

Petseri linnawalitus

19. detsembril 1920 a.

№ 1329.

Petseris. Sellega teatab Petseri linnawalitus linnawalitjogu otjuse 30. novembr 1920 a. wigastatud sõjameeste ühijuse, kui ka ühijuse osakondade poolt toime pandawaid pidufid Petseris, 10% linnamaksust wabastada.

Sinnapea: (allkiri). Sekretär: (allkiri).

S a r i u

Maakonna Walitus.

Majandus Osakond

Tallinnas.

1. detsembril 1920 a.

№ 784.

Teie kirja peale 6 now. 1920 a. № 1185 teatab Harju Maakonna Walitus, et tema ei leia wõimaliku olewat oma piirkonnas aiuwate wigastatud sõjameeste ühijuse osakondade poolt toimepandawaid pidufid üleüldiselt maakonna heaks wõetawast lõbustusmaksust wabastada, küll aga wõifis maksust wabastamie küsimused Maakonna Walitjuse poolt läbiwaatusele wõetud jaada iga kord peale pidu toimepanekut ja täielist aruande saatmist pidu tulude ja kulude üle

Maakonna Walitjuse

Majandus Dial. Zuhataja: (allkiri). Asjaajaja: (allkiri).

„Põhjataht“.

(Särg.)

10) **Mai Pung**, Wiljandis. — Rats luuletust.
11) **A. Maramaa**, Wiljandis. — „Jutt rikkast ja vaesest wennast.“

12) **Dr. Joh. Wares-Barbarus**. — 24 tundi mind — inimest. „Saadan „Põhjatahte“ kaastõbna wigastatud jäburite toetusels juuresolewad read. Ka 2-ise albumi jaoks olen walmis jaatma, kui teatate, millal ilmub.“

13) **Aino Kallas**, Helsingis. — „Et mul praegu mingisugust wäiksemat kirjalisku tööd täepärast ei ole, mis Teie albumi jaoks wõiksin jaata, siis lubage, et ma Teie „Juwaliidi“ toetusels siin juures 100 Soome marka läkitan. Teie tähtsajale ettevõttele loike edu soowides.“

14) **R. Kaasik**, Tartus. — „Unistus“, „Põhjatahele“, „Protesti luulele“.

„Saadan „Põhjatahele“ omalt poolt mõned read soowiga, et ta wigastud wendi tumodat tulewikku walgusta wõiks. — „Protesti luulele“ oleks ühtlasi protestiks ka nendele, kes omas kuulsuse hullustuses „Villa elegantidena“ mabateha püüawad, mida meie esivanemad, tolleaegeist rahwast, lugupeetud kirjandusena üles on ehitanud. Sellejuures unustawad nad oma wigastatud peast: ad, sest kahjuks ei leidu mitte ühte „modernkuulsat“ nime „Põhjatahele“ annatud kirjalisku töõde hulgas. Walgustagu „Põhjataht“ ta neid.“

15) **Eduard Wilde**, Berliinis. — „Teie kirja veale wastates kahetse elawalt, et mina selles awaldatud soowi seda puhtu weel mitte ei junda täita, nii heameelega, kui ma seda lihtsa inimisusjunde pärast teeksin. Arst on mulle iga waimulise töõ läbemaaks paariks kuuts äwateelanud ja saadab mind niikauaks mägedesie rawitijule ja puhtusele. Annate edaspidi weel midagi wälja, siis ei taha ma — lojutatud iewiise eeldusel — kaastõõht wähesel määral mitte teelduda. Täieliku austusega.“

16) **Endel Armariion**, Tartus. — „Bihkwas“, „Goudmant“ „Hiinlased“, „Surmalagendit“, „Kommunist“ (Särgneb.)

Ühijuse rahaline loterii.

Keskjuhatusese poolt lasti neil päewil müügile ühijuse üleriikline rahalise loterii piletid. 1 wõit 30 tuhat mrf., teine wõit 15 tuhat mrf., kolmas wõit 10 tuhat mrf., 5 wõitu 5 tuhat mrf., 10 wõitu á 1000 mrf., 25 wõitu á 500 mrf., 475 wõitu á 100 marka. Kokku 518 wõitu. Loterii pileti hind 10 marka. Wäljalooimine Tallinnas 1. juunil käesolewal aastal.

Piletid toimetakse müügile üleriikliselt neisse äridesse, kes ühijusele wastutulelikud on ja kõikidesse ühijuse osakondadesse.

Juwaliidid, juhtige oma ümbruskonnas seltskonna tähelpanu selle loterii peale.

Osakondade teated.

Uued osakonnad.

Nr 29. **Riisikõrde osakond**, Harjumaal. Muutatud 12. detsembril m. a. Riisipere wallamajas, intwaliidide- ja rahwatoosolekul. Liikmeks wõeti 16 intwaliidi ja 5 toetajat liiget.

Adress: Riisikõrde. Siitwa postkontor, G. W. wigast. sõjam. üh. Riisikõrde osakond.

G. W. W. S. Ü. osakondadele

annan pidu eeskawade täienduseks algupäralisi ettekandeid. (ilu-, nalja- ja kurblikka pilte sõjawälja elust), näitemängugi käsitirjes tarwitada.

Küsimustega pöörata G. W. W. S. Ü. Tartu osakonna kaudu (Küütri tän.) R. Kaasik.

Wiljandi osakonna loterii,

mille wäljalooimine pidi 12. detsembril 1920 a. olema, on sseministeriumi lubaga pikendatud kuni 2. weebr. käesolewal aastal.

Pikenduse põhjuseks oli see, et palju pileтите raa matuid, mis wälja müügile antud, ei toodud tähtsajaks tagasi, mis looformise wõimatuks tegi.

Wäljalooimine on 30. jaanuaril „Koidu“ seltsisaalis

Wiljandi osakonna

juhatus annab oma liikmetele weel kord teada, kellel loterii raamatud osakonna poolt wälja müümiseks antud ja siiaajani weel tagasitoomata on, olgugi et sellest warem sai teatawaks tehtud kõigile.

Siis palume neid, kellel weel raamatud tagasitoomata on, ära tuua 25. jaanuariks, sest wäljalooimine on 30. jaanuaril f. a. kell 12 päewa „Koidus“.

Wiljandi osak. Juhatus.

Ratwene osakonna

juhatus otsustas osakonna liikmetele häälelendjat „Juwaliidi“ osakonna tulul kodu täite jaata.

Ühtlasi annab Ratwene osakonna juhatus liikmetele teada, et osakonna aasta peatoosolek on pühapäewal, 30. jaanuaril 1921 a. kell 10 hom. Ratwene käsitõõliste seltsi ruumides, millest kõiki osakonna liikmeid palutakse osawõtma tulla. Päewakorras on:

- 1) Toosoleku juhatusese walimine;
- 2) 1920 a. aruande kinnitamine;
- 3) Kongressi saadikute aruanded;
- 4) Walimised: a) juhatusese liikmete ja nende kandidaadid, b) rewisjoni komisjoni, c) nõukogu liikme ja d) kongressi saadikute.
- 5) Jookswad asjad.

Kui määratud ajaks tarwilik arw liikmeid kokku ei tule, peetakse toosolek tund aega hiljem, kokku tulnud liikmete arwu peale waatamata, ära.

Isikliku kutseid liikmetele ei saadeta. Juhatus.

Raiuse osakond.

Raiuse osakond, oma erakorralisel peatoosolekul 19. det. 1920 otsustas anda jõululs wälja ühe kordjes abiraha nende intwaliididele, kes aineliselt raskemat seisukorras.

Abiraha said need, kes töõdust 100% kaotanud — 500 marka ja teised, kes wähem töõdudu kaotanud — 300 marka.

Wõerastaw nähtus, et intwaliididel enestel asja wastu wähe huwitust, enam jagu, kes osakonna tegewusel elu sees hoiawad on just toetajad liikmed. — S. —

Surma läbi lahunud ühijuse liikmed.

Semke, Gustaw Jakob i poeg, ilma sõjawaliid, Ratwene osakonna liige, on 7. nov. 1920 a. l. Tallinna Sõjawäe haigemajasse kopjutiisikuses surunud.

* * *

Toimetuse palub, et osakonnad 1919 ja 1920 a. surunud liikmete nimekirjad saadaksid, et neid „Juwaliidis“ awaldada, mälestamiseks.

G. W. Wigastatud Sõjameeste Ühikuse Tallinna osakonna poolt 9. jaan. j. a. väljalootitud rahalise võidu loositähtede võitude № №

№	242 võit	50 mk.	№	6824 võit	50 mk.	№	10660 võit	50 mk.	№	15175 võit	50 mk.
"	317	" 50	"	6890	" 50	"	10741	" 50	"	15218	" 50
"	708	" 50	"	5895	" 50	"	10757	" 100	"	15635	" 50
"	947	" 100	"	6926	" 50	"	10886	" 50	"	15657	" 50
"	1051	" 50	"	7007	" 100	"	10913	" 50	"	15688	" 50
"	1066	" 50	"	7061	" 100	"	11106	" 100	"	15981	" 50
"	1081	" 100	"	7160	" 50	"	11149	" 50	"	16021	" 50
"	1089	" 100	"	7162	" 100	"	11200	" 50	"	16068	" 50
"	1300	" 50	"	7392	" 50	"	11454	" 100	"	16198	" 50
"	1380	" 100	"	7439	" 50	"	11472	" 100	"	16185	" 50
"	1426	" 100	"	7585	" 50	"	11479	" 50	"	16343	" 50
"	1885	" 6000	"	7636	" 100	"	11585	" 50	"	16376	" 50
"	1989	" 50	"	7696	" 50	"	11636	" 50	"	16444	" 50
"	2011	" 50	"	7762	" 50	"	11685	" 50	"	16495	" 50
"	2219	" 100	"	8106	" 100	"	11851	" 50	"	16550	" 50
"	2222	" 50	"	8189	" 100	"	12115	" 100	"	16891	" 50
"	2491	" 50	"	8226	" 100	"	12150	" 50	"	16919	" 50
"	2532	" 50	"	8248	" 50	"	12086	" 100	"	17042	" 50
"	2604	" 100	"	8283	" 50	"	12342	" 50	"	17013	" 100
"	2617	" 100	"	8322	" 100	"	12343	" 50	"	17107	" 100
"	2748	" 50	"	8379	" 100	"	12444	" 50	"	17361	" 50
"	2756	" 50	"	8416	" 50	"	12460	" 100	"	17543	" 50
"	2980	" 50	"	8421	" 50	"	12507	" 50	"	17549	" 100
"	3020	" 50	"	8439	" 50	"	12624	" 50	"	17555	" 50
"	3112	" 50	"	8455	" 50	"	12678	" 100	"	17603	" 50
"	3232	" 1000	"	8490	" 50	"	12842	" 50	"	17674	" 50
"	3381	" 100	"	8635	" 50	"	12959	" 50	"	17922	" 100
"	4181	" 50	"	8638	" 100	"	13011	" 100	"	17956	" 50
"	4258	" 50	"	8786	" 100	"	13018	" 50	"	17964	" 50
"	4373	" 50	"	8910	" 100	"	13162	" 50	"	18102	" 50
"	4401	" 50	"	8921	" 100	"	13231	" 50	"	18140	" 50
"	4825	" 100	"	9018	" 50	"	13343	" 100	"	18152	" 50
"	4827	" 50	"	9092	" 50	"	13395	" 100	"	18216	" 100
"	4977	" 50	"	9330	" 50	"	13431	" 50	"	18313	" 50
"	4962	" 100	"	9409	" 50	"	13467	" 50	"	18567	" 50
"	5161	" 100	"	9447	" 50	"	13562	" 100	"	18680	" 50
"	5314	" 100	"	9518	" 50	"	13902	" 50	"	18719	" 50
"	5363	" 50	"	9611	" 50	"	13581	" 50	"	18832	" 50
"	5508	" 50	"	9686	" 50	"	13985	" 50	"	18911	" 50
"	5601	" 50	"	9715	" 50	"	14129	" 100	"	18932	" 50
"	6169	" 50	"	9772	" 50	"	14038	" 50	"	18946	" 50
"	6247	" 50	"	9882	" 100	"	14150	" 50	"	19066	" 50
"	6357	" 50	"	9961	" 50	"	14386	" 50	"	19230	" 50
"	6360	" 50	"	10293	" 50	"	14406	" 50	"	19249	" 50
"	6441	" 100	"	10313	" 50	"	14733	" 50	"	19562	" 50
"	6487	" 50	"	10351	" 100	"	14765	" 100	"	19590	" 50
"	6488	" 50	"	10364	" 50	"	14826	" 100	"	19613	" 50
"	6545	" 50	"	10338	" 50	"	14896	" 50	"	19688	" 50
"	6606	" 100	"	10408	" 50	"	15028	" 50	"	19701	" 50
"	6682	" 50	"	10416	" 50	"	15141	" 50	"		

Wõitude väljamaksmine Tallinna Osakonna kantseleis Narva maant. № 9, kell 10—5.

Wõidud, mis ühe kuu jooksul peale loosimist välja ei ole võetud, jäävad ühikuse osakonna kassaks.

Juhatus.

Kwilitungid.

Ajakirja „Jnvaliid“ väljaandmise toetuseks on annetanud:

1) Hra Jaan Tuul (Wiljandist) 150 Emk.

2) Pr. kirjanik Aino Kallas (Helsingist) 100 Smk.

3) Hra K. Martinson (Tahkurannast) 30 Emk.

4) J. Kösler (Sürgawere wallamajas, 100 marka.

Wastutaw toimetaja: Anton Suurkast.

Wäljaandja: G. W. Wigastatud Sõjameeste Ühikud.